

Regeringskansliet
Justitiedepartementet

En ny organisation för ekobrottsbekämpningen (SOU 2025:81)

Mot bakgrund av de intressen som Åklagarmyndigheten har att bevaka lämnas följande yttrande.

Åklagarmyndigheten ställer sig i huvudsak positiv till de remitterade delarna av utredningens förslag och överväganden. Vi välkomnar särskilt förslaget om att ta bort de särskilda reglerna om rekonventionstalan (kap. 11).

I övrigt har vi följande synpunkter.

Kap. 8 Åtkomst till vissa uppgiftssamlingar

Beskattningsdatabasen (avsnitt 8.4)

Åklagarmyndigheten ser positivt på att låta Ekobrottsmyndigheten och Polismyndigheten få direktåtkomst till beskattningsdatabasen och även på den föreslagna uppgiftsskyldigheten. Vi instämmer i bedömningen att det finns behov av en fortsatt större översyn av regelverken, men vill ändå redan nu lämna följande synpunkter.

Direktåtkomst

Som förslaget är utformat är det otydligt om den föreslagna direktåtkomsten är avsedd att omfatta även uppgifter som behövs för utredningar om självständigt förverkande. Den föreslagna bestämmelsen i 2 kap. 7 a § lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet är begränsad till uppgifter som behövs för att bl.a. ”utreda och lagföra brott”. Denna lokution, tillsammans med övriga förslag och regleringen i övrigt, ger närmast vid handen att avsikten *inte* är att låta direktåtkomsten avse utredningar om självständigt förverkande. För att undvika oklarheter är det önskvärt att det i författningskommentaren tydligt framgår vad som ska gälla.

Åklagarmyndigheten anser att direktåtkomsten till uppgifter i beskattningsdatabasen även bör gälla för utredningar om självständigt förverkande. Behovet är detsamma som i förundersökningar och olika regler gör regelverket onödigt svårtillämpat och ökar risken för felaktig hantering.

Vi noterar att lokutionen ”utreda och lagföra brott” i tidigare lagstiftningsarbete har ansetts omfatta även utredningar om självständigt förverkande (se promemoria Ju2024/01517 Kompletterande förslag med anledning av en ny förverkandelagstiftning, s. 38 f.). Det kan också konstateras, som vi har uppfattat det, att Skatteverkets brottsutredande verksamhet har direktåtkomst till vissa av uppgifterna i beskattningsdatabasen vid medverkan i en utredning om självständigt förverkande.

Uppgiftsskyldighet

Åklagarmyndigheten anser, i linje med vad som framförts ovan, att det är olyckligt att låta uppgiftsskyldigheten se olika ut beroende på om uppgifterna begärs i en förundersökning eller i en utredning om självständigt förverkande. Förslagets utformning innebär skillnader i både vilka myndigheter som omfattas av uppgiftsskyldighet i förundersökning respektive utredning om självständigt förverkande och avseende vilka uppgifter som omfattas i de olika undersöknings- och utredningsformerna.

För en bättre samstämmighet bör den föreslagna uppgiftsskyldigheten, precis som vid utredningar om självständigt förverkande, även omfatta begäran från bl.a. Åklagarmyndigheten. Av samma skäl finns också anledning att redan nu göra justeringar i den förhållandevis nya uppgiftsskyldigheten i utredningar om självständigt förverkande, se 81 § tredje stycket förordningen (2001:588) om behandling av personuppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, och låta denna avse även uppgifter om skatter och avgifter (7) och yrkanden och grunder i ett ärende (10). Behovet av att snabbt kunna få del av uppgifterna är detsamma oavsett om uppgifterna behövs i en förundersökning eller i en utredning om självständigt förverkande.

Kap. 9 Utmätning på distans

Biträde från fler myndigheter (avsnitt 9.4)

Åklagarmyndigheten ser som utgångspunkt positivt på Kronofogdemyndighetens möjligheter att få hjälp med utmätning på distans och anser, liksom

utredningen, att distansutmätning är ett effektivt verktyg för att komma åt utmätningsbara tillgångar.

Vi ser samtidigt vissa farhågor med att utmätning på distans kan komma att användas i situationer där det i stället borde ha inletts en utredning om självständigt förverkande. Det är därför mycket angeläget att de myndighetspersoner som blir berörda av förslaget får tillräcklig utbildning för att kunna bedöma i vilka situationer det, i stället för att kontakta Kronofogdemyndigheten för en distansutmätning, är aktuellt att vända sig till en åklagare eller annan särskilt utsedd myndighetsperson för inledande av en utredning om självständigt förverkande.

I sammanhanget noteras Kustbevakningens avsaknade möjlighet att inleda en utredning om självständigt förverkande och att lämna biträde i en sådan utredning. Vi anser, trots detta, att fördelarna med att låta Kustbevakningen biträda Kronofogdemyndigheten överväger nackdelarna med att värdefull egendom inte blir utmätt. Däremot anser vi, liksom utredningen, att det finns anledning att se över Kustbevakningens befogenheter i förverkandehänseende.

Detta yttrande har beslutats av riksåklagaren Katarina Johansson Welin efter föredragning av kammaråklagaren Katarina Mörnstad. I den slutliga handläggningen av ärendet har också rättschefen Marie-Louise Ollén och vice överåklagaren Katarina Tidén deltagit.

Katarina Johansson Welin

Katarina Mörnstad

Kopia till
Kommunikationsavdelningen
Rättschefen
Biblioteket